

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fieca una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 15 fl. sua. pe unu anu séu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Faradepunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicar

Nr. 95.

Braslovu, 1. Decembre 1863.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Epistola deschisa

Domnului Joanu Gál la M. - Osiorheiu!

(Capetu din Nr. tr.)

Trecemula fostii militari. Pre catu cunoscu eu pe acésta clasa de ómeni, trebuie se sustienu ca este un'a din cele mai nepregetatóre si muncitóre in totu Ardealulu; fostii militari inse fiindu asiediatu mai totu pre la marginile tierii, pe unde proprietari mari de ai Dv. séu nu se afla mai nici decumú séu prea puçini, eara loculu e mai frigurosú, dupace isi impartu bratielile familiiloru pentrucá se remana cine se cultive mic'a mosióra cu cata au remasu dela 1851 încóce, apoi membrii cei mai venosi ai familiiloru din Aprile nainte trecu in Tier'a romanésca séu si in Moldov'a cá si Savoiardii la Parisu, se apuca de lucrulu campului pe la mosiile boieresci, de sapa, cósá si se cere, care acolo se gata pana pe la inceputulu lui Iuliu, eara pe timpulu secerisiului nostru se re'ntorcu acasa cu cativa galbiori in sierparu, din care séu isi cumpara bucate pre catu nu li se ajunge din pamentielele loru, séu isi adaogu cate o vitisióra in batatura*), séu dupa cativa ani isi derima cascíor'a cu paie si isi facu alt'a de pétra. Dea cerulu cá intre acesti ómeni se se conserve si o disciplina ratió n a t a, carea se suplinésca cu alta demnitate disciplin'a alunului si a lantiului.

Romanii tierani din pamentulu reg. Acestia au otaru relative fórte puçinu, din cauza ca de si ei s'au bucuratu si mai nainte de dreptulu de a'si castiga proprietate de pamentu, inse pe catu timpu avú valóre legea sasésca a vecinatatii (Náherrecht), in puterea careia orice cumparatura se desfiintia, déca vecinii séu rudeniile vëndietoriului voiá a cumpara ei cu acelasiu pretiu loculu séu curtea téguita de romanu, se intielege de sine, ca acestuia numai in casuri prea rare ii erá cu potintia de a'si castigá proprietate de pamentu, de unde se póte esplicá si relativ'a saracia a romaniloru mai virtosu pe unde loquescu amestecati, fara cá se mai enumeramu si celelalte cause, noua tuturoru prea bine cunoscute. Ceea ce voiescu se mai diou aici este numai, ca romanii din fundulu reg. sunt mai preste totu lucratori buni, incatu ei isi cultiva nu numai mic'a loru mosia, ci lucra si la sasi barbatesce pe bani; atata numai, ca romanii din sasime inca au sbeutu ceva din acelu caracteru prepuiorulu (argwöhnisch) ne'credietorulu si rece catra totu ce i se pare lui strainu; eara dintre Oltu si Ternav'a mare au remasu fórte indereptu in cultura, precumu in adeveru si sasii din acelea tienuturi sunt cei mai intunecati din toti; eara de o reforma in cultivárea pamentului nici unora nu le plesnesce prin capu.

Conclusiunea mea din acésta analiza scurta a diferitelor clasa de tierani romani cu privire la desvoltarea si folosirea bratieloru este, ca déca tieranii lucra mai puçinu de catu s'ar asteptá cu totu dreptulu dela densii, apoi caus'a se nu o cautamu numai in indolen-

tia, in nepasarea de viitoru, ci totuodata si in fric'a de viitoru, in neputint'a fisica la care ajunse o parte a loru si — in grós'a nesciintia, intru carele poporulu tierianu fusese detienutu pana acumu inadinsu; eara sub acésta nesciintia eu nu intielegu nesciint'a luata intru intielesulu scolasticiloru, ci cu totulu altceva, eara Dta me pricepi fórte bine.

Ce ti se pare Domnulu meu, óre candu neamu apucá se trecemú prin o revista si pe tieranii ungaro-secui, candu adica amu cercetá pe ungunii din partile Clusului si ale Salagiului, pe cei dintre Ariesiu si Murasiu, pe secuii liberi si pe cei fosti iobagi si fosti militari, pe cei din Csik si Gyergyó etc. etc., óre multu puçinu nu amu esi totu la susuaiptat'a clasificatiune? Eu inse crediendu ca asiá ceva veti face Dv. mai currendu si mai bine decatu unulu din noi, cá unii, carii ve cunosceti poporulu mai deaprópe, de si asiu avea se mai dicu multe despre conditiunea si starea de astadi a culturei poporului ungaro-secuescu si a sirguintiei séu lenei lui, totusi incheiu cu acea convictiune, cumuca Dv. cunoscunduve mai de aprópe connationalii, veti si fi in stare de a'i descrie si caracterisá mai bine. Ceea ce asiu mai potea observa aici ar fi numai, cá se constatamu si noi adesea vaieratura a parochului reformatu Koos F. din Bucuresci, a Domnului Oroszhegyi si mai de curendu a lui József Mor, cumca dintre secui in totu anulu se stracura cate unu numeru órecare in tierile romanesci, ca inse ar fi fostu bine cá cei carii tienu socotél'a acestorufelu de emigrari se arate si clas'a din carea emigra mai vertosu; pentruca pre catu scimu noi, acea clasa este mai vertosu a fostiloru dileri si iobagi secui, carii sub cuventu ca au locuitu pe siculica haereditas, alungati fiindu din mosiór'a respektiva, o parte mare din ei a fostu constrinsa a luá cumu dicemu noi romanii, lumea in capu, si a merge incatrau au vediatu cu ochii. Apoi se te mai miri ca proprietarii mai mari din Ardealu simtu lips'a maniloru muncitóre. Ei Dómne, rei fisiocrati mai sunt proprietarii nostrii! Summum jus summa injuria. —

Sasti. Acestu poporu este in tóte geografie, statisticele si istoricele patriei scrise de unii invatiati de ai sasiloru si ai unguniloru cá celu mai industriosu nu numai in Ardealu, ci si in monarchi'a intréga. Ar trebui se nu fimu ardeleni, pentrucá se nu trecemú de judecatori nedrepti. Sunt 26 de ani de candu loquescu intre sasi. Mai nainte de a me asiedia aici, mai nainte de a face calatorii prin tíera si afara, se intielege de sine ca si eu credeamu tóte cele coprinse in disele geografii si istorii. Dupace inse am cercetatú eu insumi deaprópe si adesea, dupace am trasu mai multe paralele, apoi mai nainte de tóte am trebuitu se'mi perdu totu respektulu ce aveamu catra industri'a sasiloru dela cetati, carii in mani'a tuturoru calatoriiloru tinerimii meseriasie prin Germani'a, eata ca nu se afla in stare de a infruntá nici unu felu de concurentia straina, din care cauza ardelenii au devenitu sclavii tributari ai altoru popóra pentru mai tóte petecutiile ce pórtá pe trupulu loru. Amu ajunsu la atata, cá la o parte a industriariloru sasi se intimpinamu astadi acea indolentia desperata, pe care o gasiramú la fostii dileri.

Ci se visitamu ceva si pe sasii tierani. Tre-

*) Házi udvar, Gehöfte.

bue se recunoscăm, cumca agrii, carii se afla în proprietatea țieranilor sasi sunt cei mai bine lucrati și produptele lor cereale cele mai curate în totu Ardealul. Acesta remane a-deveru. Va se dica sasulu țieranu nu e indolent că romanulu și că ungurulu? Ba elu este dela natura mai molatecu decatu cele doua popóra; aici inse poti vedé ce e în stare a face favóra legiloru și instructiunea. Sasii țierani asiedati de regii Ungariei pre siesurile cele mai manóse ale Ardealului, investiti cu dreptulu proprietatii ereditarie, scutiti de iobagi'a de 104 și relative 208 dñle pe anu, impintenati ne'ncetatu prin clerulu loru că se produca cereale multe și curate, pentrucá se aiba de unde dá dñciuele earasi multe și bune, ajutati la lucrulu campului de catre ceilalti conlocuitori, carii cu puçinulu loru fiindu gat'a curenda, mergu la lucrulu celora, neasupriti cu țienerea unoru familii prea numeróse cá romani, — femeile loru neocupate în casá cu atatea torseturi, cuseturi și țeseturi cá romancelé și secuencele, — mai în scurtu, sasii țierani favorati de tóte stelele, erá curatu preste putiatiá cá se nu înainte în agricultura mai multu de catu celalalte popóra compatriote. Cu tóte acestea binevoiesce Domnulu meu a compará metodele agriculturii sasiloru din Ardealu și tóte cunoscintiele loru agronomice cu ale connationaliloru loru din țierile renane, din Sacsoni'a propria și din alte cateva parti ale Germaniei. Totulu este relativu în acésta privintia. Sasii sateni din Ardealu sunt cei dinteiu agriculturii aici, totu ei inse în referintia catra cele mai multe țieri de unde au venitu, sunt cei din urma. Si óre din ce cauza, dupace densii fusera atata de favorati? Eu credu asiá, ca acésta remanere indereptu a sasiloru se póte esplicá mai vertosu din acea impregiurare, cá pe candu noua ne a lipsitu cu totulu libertatea, loru lea lipsitu rivalitatea. Siguri fiindu ca alti conlocuitori nu sunt suferiti a rivalisa cu ei, dela o epocha nainte s'au datu lenei și indolentiei. Acestu a-deveru incepura a'lu marturisi în dñlele nóstre toti sasii de o capacitate mai nalta și totuodata nepreocupati de o predilectiune órba și stricatiósa catra connationalii proprii, incatu mie 'mi vine a crede, ca lucranduse de aici 'nainte pentru unele reforme salutarii comune, care aru fi a se introduce în Ardealu fara diferentia de nationalitati, din acésta parte inca ar disparé orice egoismu nationalu, prin urmare ca amu poté conlucra cu totii spre unulu și aelasiu scopu intru intielesulu articuliloru Dtale.

Vedu Domnulu meu, ca scrisóra mea luá dimensiuni, la care din inceputu n'amu cugetatu. Incheiu deci cu acea convictiune, cá fiindu și Dta unulu din acei compatrioti, din nenorocire nu prea numerosi, carii ascunderea, coperirea, séu și numai netedirea rataciriloru, prejudetielorú, capritielorú, desiertatiuniloru nationale, impedeatóre de adeveratulu progresu le tienu de unu pecatu greu în contra patriei și a respectivelorú natiuni, vei luá în nume de bine espeptatiunile unui omu din poporu, carele în totu cursulu vietii sale de publicistu a deplansu parasit'a stare și trist'a conditiune, în carea patri'a nóstra comuna a devenitu și deoadiutu prin órb'a și fatal'a nedumerire și neintielegere a filorú sei.

Priimesce Domnulu meu asigurarea stimei și consideratiunii cu care sunt

gat'a spre servitiu
G. Baritiu.

Zernesci, 5. Decembre 1862.

Bar. Alecsiu de Nopcsa †

— Diurnalele din Vien'a ne aducú trist'a scire, ca Bar. Alecsiu de Nopcsa, fostulu cancelariu de curte, a repausatu acolo în 28/11. și în 30. Noemv. sub asistinti'a episc. Korismics și se binecuventara remasitiile în fiinti'a de facia a unoru ministri, a min. de statu Schmerling, a cancelariului C. Nadasdi cu corpulu seu și alti demnitari și se tramisera la cript'a familiei în Farcadinu.

Alecsiu Bar. de Nopcsa de Felső Szilvás c. r. consiliariu intimu, com. marei cruci a ord. Leopoldinu și cavaleru Ord. S. Stefanu, cancelariu r. aulicu transilvanu, fù nascutu în Ardealu în an. 1773. Dupa absolvarea studiiloru juridice într'a îndata în servitiu de statu, și inca sub deurburulu dietei cei însemnatórie dela 1790 fù chiamatu de gubernatorulu Ardealului C. Bánffy se pórté protocolulu siedintielorú. Parendandu oficiale de comitatu deveni comite supremu alu comit. Hunidórei, dupa acea consiliariu gubernialu și în 1822 consiliariu la cancelari'a de curte, în care calitate sierbi patri'a, 10 ani cá unu antesemnanu de cea mai mare influentia. De aci se denumi de presiedinte tablei r. și de statuum praeses în Ardealu, și cá atare functioná în diet'a dela 1834 și în cea din Sibiú 1837—38, în care, dupa ce în restimpu

de mai multi ani se impedeasera alegerile constitutionale se candidá de catra staturi de cancelariu, de curte, și Mai. Sa imperatulu Ferdinandu ilu și denumi în acestu postu. Cá conducatoriu alu cancelariei de curte remase pana în 1844, candu invingundu renumit'a partita conservativa se puse în pensiune și se chiamá de cancelariu Bar. Samuele Josika. De atunci trai în retragere mai vertosu în Vien'a, unde și repausá în Domnulu în anulu 89 alu vietii de aduncimea betranetielorú. Nopcsa era pretiuitu cá unu barbatu plinu de capacitate și esperintia în oficiulu seu. Stilulu lui celu clasicu în limb'a latina, care era oficiala pe timpulu funotiuniloru lui, era o raritate; cunoscintiele relatiuniloru ardeleni și istetimea lui intru conducerea desbateriloru parlamentare și a intrigelorú afara de parlamentu ii dovedea și eminentulu lui talentu și natural'a lui nepasare și statornicia flegmatica, ce'lu caracterisa fórté multu în conducerea desbateriloru parlamentari, cee ce i și castigase unu renume mare între barbatii de statu ai Ardealului.

Famili'a Nopcsesciloru o scimu, ca e romana, macaru de amu avé și dovedi faptice spre a ne poté tiené mandri cu ea. — Repausatulu inse cu tóte, ca „Donau Zeitung“ îi da atestatu, ca elu ar fi fostu în fapta magyaru pronunciatu, și noi nu prea scimu, déca, afara de svaturi bune, care dá unoru romani la ocațiuni de asia, siar fi întrepusu vreodata influenti'a pentru sprijinirea causei natiunei nóstre, — totusi talentulu și meritele lui catra patria și familiarea lui tractare și mangaiere facia cu romanii apasati ne tragu o plecare naturala a animei a'i dice: fia'i tiern'a usióra! Fia, cá rudeniele lui, în alte timpuri traindu, se faca și mai multu pentru natiunea sa, pronunsianduse mai pe facia și pentru interesele ei, dupa cumu facú repausatulu pentru cele, ale dinastiei și ale patriei.

Clusiu, 7. Dec. Unu telegramu în „Botschafter“ cu datulu acesta anunçia, ca v-presiedintele gubernialu în despartimentulu politicu, de Cosma e fórté periculosu bolnavu.

În Clusiu au muritu de versatu din 20. Oct. pana în 22. Nov. 22 de copii și 8 versnici și în urm'a poroncei guberniale multi se oltoiescu alu doilea spre a incungiura pericululu.

Clusiu, 8 Dec. (Extractu din o scrisóra privata.) Me rogu cá se nu alunecati a crede nici cumuca societatea, adica partea locuitoriloru unguri fruntasi conducátóre, din comitate și din acésta capitala, ar mai fi séu ceea ce se afla descrisa atata de naivu în cronicelé dintre anii 1680 și 1712 pre candu domnia epidemia de titule și ranguri, séu earasi aceea din a. 1848, pentrucá ori și cumu, de si aceeași nu este cum ar trebui se fia, s'a prefacutu inse fórté multu. —

Din jurnalele de aici între impregiurarile de facia prea puçinu vei potea pipái pulsulu opiniunii publice; la acést'a nici se te încerci, cá nu'ti vei așteptandu scopulu. Ele sunt și silité a tacé, și voiescu a tacé, așteptandu ce va mai aduce diu'a și ór'a. Celu carele voiescu a cunósce pe la noi aceea ce numimu dispusetiunea spiritelorú (Stimmung, disposition), se viie la faci'a locului și se petréca mai multu timpu pe aici; eara pe descrierile asiá numitiloru domi docti (Stubengelehrte) se nu puna prea mare temeiu. —

Dvóstra ve mirati de badaranele expresiuni ce se vedu în „Hermannstädter Zeitung.“ Se vedé ca Dv. nu cunósceți mai deaprópe nici pe onorabilulu domnu Redactoru, nici pe inspiratorii acelu jurnalú; altii inse care au traitu cu elu în Sibiú mai multi ani ilu cunoscú prea bine. Este adeveratu cá conducatorulu lui „H. Z.“ e coprinsu de acea idea fixa, cá și cumu elu ar fi „constitutionell gesinnt.“ Eu asiú fi de opiniune cá se'i lasamu acésta bucuria cu atatu mai vertosu, ca dupa scirile mai noue ce avemu dela Sibiú omulu se pare a fi aplecatu și spre unufelu de ipocondria; apoi ar fi pecatu de densulu, ca ori și cumu, de altumintre are cunoscintie frumóse. Tóta nenorocirea densului este numai aceea, cá se crede a fi totuodata și politicu și cá elu este chiamatu a regenerá Germani'a intréga, inse cu mediutinele precumu le intielege totu elu.

— Mai multe jurnale unguresci și germane reproducu dupa jurnalulu „Ország“ din Pest'a urmátorea scire, pe carea noi aflanduo de fórté curiósa, o impartasimú asemenea. „Se scrie din Ardealu, cumuca între mesurile, care sunt a se luá cu scopu de a se conchiamá cea mai de aprópe dieta separata se renumera și aceea, cumuca sunt infaçiosati 20, eara dupa altii treidieci romani spre a li se dá ranguri de grafi și baroni. Dupa art. adioa XI dietalu din 1791 pentru cá cineva se póta fi regalistu, se cere cá se fia „ex potiori nobilitate (din boierimea de frunte“) și „sufficienti possessorio (cu avutiá de ajunsu.)“ Közlöny promite cumucá se va re'n-

torce la faim'a acésta. — Noi înca promitemu ca ne vomu re'ntorce la ea, déca — ne va fi ertatu.

— In „Erd. h. értesítő” aflamu acésta publicatiune:

„In Uzon, Bikfaleu si Lisznyó, dupa insciintiarea oficalatului de Trei-Soaune (Háromszék) s'au escatu ból'a de vite cornute, in urma careia in Uzon pana la 9 Nov. a. c. din 812 de vite s'au bolnavitu 139, dintre care 113 de vite au peritu, 20 sau vindecatu, 6 se afla bolnave sub cura.

In Bikfaleu pana la 8. Nov. a. c. din 666 sau bolnavitu 23, dintre care 20 au peritu, 1 sau vindecatu, 2 eara se afla sub cura.

In Lisznyó pana la 19. Nov. a. c. 8 s'au bolnavitu, dintre care 6 vite au peritu si 2 eara se afla sub cura.

Ce prin acésta se face de obste cunoscutu, cumca pentru impedecarea latirei de ból'a se afla profesorulu de veterinaria Dr. Juon Mina in faci'a locului tramisu.

Cinsiu, 21. Nov. 1862. Dela r. gub. Transilvaniei.

UNGARIA Caus'a limbai in conferintiele ce se tienu din partea locutienintiei nu face neci unu progresu, ci dupa celea ce transpira si se latiescu despre parerile locutienintiei r. in privinti'a acésta, face inca regresu. — Maioritatea guvernului Ungariei nu vré neci catu è negru suptu ungue se concéda din dreptulu limbai oficiale, ci tiene cá limb'a maghiara se fia de regula limb'a oficiala in tóte comunele mestecate. — Mai lipsesce inca si in celea neamestecate: apoi scim'u, unde ne aflamu! Asteptamu sciri lamurite in caus'a acésta.

Doi din comitii supremi ai Ungariei fura depusi. Pedepsele trupesci diotate din partea organeloru judecatoresci au casiunatu in Ungari'a o mare nemultumire intre poporu si se astépta o ordinatiune dela judele curiei, prin care se se marginésca brutalitatile in pedepsirile trupesci.

Ból'a viteloru dominedia mai in tóte comitatele Ungariei astufelia, catu in 92 de comune molipsite s'au bolnavitu din statulu viteloru de 64,524, 18816 de capete, si din acestea au cadiutu 11,031, s'au sanetosiatu 6601 si au remasu in cura 1186. —

AUSTRIA. Vien'a. Catra finele lunei acesteia se voru incheié siedintiele sen. imp., cu care ocaziune vomu cetí si judecat'a si espresionile vointiei Mai. Sale si ale inalteloru intentiuni in privinti'a constitutiunei imperiale.

Pregatitive, ca cu diet'a se pare a nu fi gluma, pana la Martie vréu se o convóce neamanatu, cu ori ce pretiu.

Deputatiunea dela Naseudu in caus'a proceseloru confinari si a regularei proprietatiloru se afla aici in Vien'a, asteptandu a priimi audientia la imperátulu. —

Mercuri in 3. avuramu ingropatiunea stimatului nostru barbatu Stoica betr., despre care cu alta ocaziune; acumu sei dîgemu, fiai tierin'a usióra!

„W. Z.” publica, ca de episcopu alu Oradei mari è denumitu de Mai. vicariulu capitulariu si canonicu Josifu Popu Selagianu, si i se astépta numai preconisarea dela Rom'a.

Domnulu Dr. Maioru se afla bolnavu, ca altmintrea l'amu rogá, cá in interesulu redicarei sortiei scóleloru si alu insitutiunei din Archidiece'sa gr. cat. a Ardealului se se reolveze a concurge pentru postulu de consiliariu scolariu, fiindca audimu, ca din partea metropoliei s'a facutu propunerea, cá postulu acesta in principiu resolvatu se se ocupe prin concursu scrisu din partea in. guberniu.

Chronica straina.

Preste totu. In Italia se asiediá ministeriulu, inse inca nu e completu. Mare e bucuri'a pentru caderea lui Rattazzi in tóta Itali'a, ear' in Milano se facú si iluminatiune.

Despre succesulu soliei tramise de aici la Rusia nu póte esi' nemicu la lumina. —

Françi'a pregatesce mai multe corabii spre a le tramite la porturile Greciei, totu asemenea face si Rusi'a, care tramite o fregata de 82 tunuri si Angli'a mai multe corabii de linia.

Candidatiunea de rege in Grecia se continua, pana acumu principele englezu Alfred intrunesce voturile mai pretutindena si guvernulu Greciei si face unu imprumutu de 6 milióne drachme.

In Serbi'a se respandescu faime turburóse despre revolta; se facu noue baricade, si poporulu schinteéza de mania si in versiunare in contra turciloru, pentruca au ocupatu fortaretiele dela Schabatz si Semendria cu trupe regulate si au inmultitu garnisón'a in Belgradu acumu de curundu, aducéndu in tóte locurile acestea cuantitati mari de munitiune. O corabia încarcata cu munitiune pentru Serbi'a suptu flamur'a rusésca, fú ocupata de corabiele turcesci la Vidinu si acésta inversiuneza, si mai tare pe Serbi'a. Armele ce vinu prin

Principate sunt dechiarate de proprietatea principelui Serbiei si transportulu loru se lasa liberu prin Romania. —

Bucouresci. — Apelu si Indolentia. —

(Urmare din Nr. tr.)

Intr'unu corpu atacatu de multe rane, numai un'a din acestea póte fi de mórte, díce Senec'a; asiá intre ranele unui statu, ale unei natiuni numai un'a ei póte casiuna lovitur'a de apnnere si acésta è indolenti'a, è nepasarea, indiferentismulu de a provedé statulu si natiunea cu institutiuni de totufeliulu si mai nainte de tóte cu deschiderea de totufeliulu de institute de cultura inalta si poporala in vatr'a s'a. Candu patriotii cei bravi voru vindeca ran'a acésta, totu corpulu se va insanatosia! — Déca Stefanu celu mare si Mihaiu bravulu pe lenga glori'a armeloru nearu fi lasatu si institute inalte de cultura si luminarea natiunei, déca ceilalti principii in locu de atatea monastiri inchinate si neinchinate, ne ar fi hereditu cu totii celu puçinu cate o facultate, cate o scóla solida si statornicu dotata, or o universitate completa nationala, cu buna sama, ca natiunea romana aru fi adi modelulu portatoriu de civilizatiune in Orientu. Inse cu remanerea indereptu in cultura din lips'a instituteloru, cu tóte, ca monastiri se afla de e greu pamentulu de numerulu loru, totusi apunédu luceférii cei gloriosi, cu ei trebuí se apuna si inflorirea poterei romanului, pentruca „numai sciinti'a e poterea!” Nea lipsitu acésta, cata se suspinam cumuca si unde ne aflam! — Numai cultur'a cea inalta a animei si a spiritului printr'o creóere clasica, uniforma in patria ne va face se ne lapedamu de noianulu pasiunilor, de pandi'a discordii, apucandune de interesele generari si trebuintiele toturoru claseloru din tíera, care tóte numai intr'o unire si intr'unu reportu strinsu mutualu potu fi fericite, cá cele ce constituésca corpulu ei. — Alti domni au lasatu gloria in arme dupa sine, Domnulu de acumu se imbracedar' cu armele Minervei natiunea, se'i lase de ereditate si unirea si concordia intru tóte, cate privescu la inaltiarea fericirii si gloriei viitorului ei. Elu se i redice palatulu minervalu, dotandu tíer'a cu institute stabile de toti ramii de cultura, familiarisandu natiunea catu mai rapide cu totufeliulu de sciintie, arte si industria, si memori'a M. Sale, fia securu, ca va rivalisa la posteritate cu orce alte de cele mai mari glorii. Suntem in mare asteptare se vedemu, ce cifra va joca in bugetu pentru instructiunea publica din patri'a cea bogata si scapata deocamdata de gur'a romano-fageloru lipitori. —

Europ'a si mai vertosu natiunile romanice privescu cu ochi de Argus la tóte fibrele si cele mai menunte ale actiunei romaniloru, cá se se convinga, pana 'ncatu potu ei deservi intereseloru comune ale civilizatiunei, — pentrucá apoi séu se i ajute a se susutiené si ináltia la rol'a de civilizatori ai orientului, séu, vediendui necapaci de acésta misiune, sei lese earasi in capriciulu sortii, candu apoi alte din puteri ambla cautandusi alte elemente spre scopurile loru. —

Acésta o sciu si slavii de sud si grecii, si unii si altii se pregatira si stau la panda, cá se nui iee cineva pe dinainte, ci mai bine se iese ei inaintea altora. Esta e si planulu greciloru cari, pe de o parte prin omenii propagandei sale impedeca propasirea si desvoltarea popóreloru din giurulu loru, cum o facu acésta chiaru si acumu in Principate, ear de alta parte ferinduse de candidatur'a principelui rusu, care n'ar poté suferi, cá slavii lui din giuru se remana totu suprematisati de gréci, vreau a inchina tronulu unui principe englesu, prin a carui iniuriuntia apoi se 'si realizese visulu reinfintiaréi imperiului bisantinu, facunduse apoi ei sultanii celorlalte popóra din Turci'a, prin urmare si ai principateloru, cu tóta suverán'a ori nesuverán'a loru dictatura*). Totu asemenea smei viséza si Serbi'a sprijinita de colosulu nordicu. Natiunile dara din giuru cu poloni cu maghiari — cu totu, pe care caus'a nedependintiei loru le indupleca a se areta cu afectiuni amicale catra romani, in fapta isi continua numai calculele loru preliminate inaintea reesirei cu causele loru, vrendu a se folosi si de actiunea romaniloru pana atunci. Ele in principate isi au agentii si spionii loru, cari se încórda a impedeca pe romani dela aventare, desbinandu omenii in partite indusmanitu si facundui se remana celu puçinu stationari, numai se nu progreseze. Astfeliu sierpii nutriti

*) Se nu uitamu, ca Angli'a aperandu sustarea Turciei pana acumu, ar fi facutu de multu din Principate unu pasialicu turcescu, déca concedea Françi'a, si cine scie, déca ea nu lucr'a pe suptu mana, prin ómenii sei, cá se acitia vr'o resocla intre romani, pentrucá se deschida Turciei calea de a invada ear' in Romani'a. —

in sinu privescu cu gélusia la orice consolidare a elementului romanu, si nui tiene locul, ca romanii 'si voru redica institute inalte de cultura, si luandulise peliti'a de pe ochi, voru trage dunga preste calculele lor. Inimici dar' in afara, inimici in leintru, toti isi dau man'a spre a pune stavila inaltiarei romanului in cultura si consolidarei statului lui; inse romane, aduti aminte de cele trecute, lucra cele de facia si te feresce de relele viitoriului, ceea ce nu 'ti va fi greu a face, numai cu marinitate, cu abnegare de sene si de interesele private injugative cu totii la carulu fericirei statului, parasindu indolenti'a si intrecunduve nu in certa ciocoiesci ci in apeluri pentru institutiuni liberali, pentru scoli mari si mici, ca-ce acésta e aceea rana alui Seneca, care nevindecanduo fora amanare ne aduce apunere. — (Va urma).

— Unu Zacharias P. Sardelis publicà o proclamare catra grecii din Principat' esita in „Romanulu“, — care propune de candidati pentru adunarea nationala din Greci'a si alegerea regelui, pe Dr. de medicina Triandafilidis si Joanu Manu batranulu, strigundule: „Eleni! alegundu pe acesti barbati vomu introduce in camera luminile si patriotismulu lor. Aratamu, ca, de si departe de Patri'a muma, n'am degeneratu inse in nimicu, si ideea si credinti'a si a fostu si este in noi si cu noi. — Astufeliu de nationalisti sunt Grecii si cei din Engliter'a si cei din Ruzi'a; ei nu su prosti se confunde legea cu nationalitatea neci in Moscua, neci in Turcomani'a, ci remanu orunde alipiti de mam'a lor patria Greci'a, in favórea careia lucra petutindeni si ei tramitu ajutoria stórse din tóte tierile. — E timpul, cá se cada peliti'a si de pe ochii romanului, se védia odata, ca sangele nu se face apa ordece relege s'ar tiené; ear' legea in gur'a grecului, serbului, muscalului scl. e unu midiulocu de a serbi, greci si muscali pe toti, cati se alatura lor suptu stéma, ca au aceeasi lege. Faptele vorbescu acésta deajunsu si romanulu se nu mai órbece, cá pana acumu! —

Intr'aceea in Galati redicara grecii flamur'a nationala si facura demustratiuni de bucuria pentru succesulu revolutiunei grecesci. In Brail'a facunduse asemenea serbare, se ivi unu conflictu sangerosu intre greci si turci, incatu numai militi'a 'i desparti.

— Diurnalulu de „Augsburg“ serie din Bucuresci din 22. Nov., cumuca intre consulii puterilor din Bucuresci se ivi mare misicare si ca acestia au cerutu in persóna deslucire dela principele Cuza pentru unu transportu anumitu de arme de mare cantitate, ce s'aru fi tramisu din Besarabi'a peste Focsiani catra Dunare. Consululu anglu de'mpreuna cu celu austriacu primira deslucire, cumuca a buna séma va fi unu anumitu transportu de 40 de cara cu efecte militari si puscii ruginite, care suntu se se transpórte din Bolgradu aici pentru inlesnirea reparaturei. Consulii inse descoperira din repórtele sale, ca aici n'ar fi vorb'a numai de 40 de cara incarcate, ci aprópe de 400 si dupa repórtele celea mai noue, inca chiaru de 700. Indata s'au si latitu faim'a, cumuca D. Conachi Vogorides a luat asuprasi transportulu acesta de arme, dicundu, ca la esecutarea unoru plane afundu taietóre in privinti'a Bulgariei, are lipsa a infinti'a o legiune.

Paranise ca „Monitorulu“ din Romani'a va descoperi a-deverulu.

— Intr'aceea respandescu diurnalele, ca Moldo-Romanii aru fi capatatu de undeva diori, si aru tiené, ca momentulu acesta aru fi acomodatu a'si realisá dorinti'a cea vechia de a funda unu imperiu romanu suptu unu principe european, si ca principele Napoleonu aru sta gata spre acésta, inse cine credu si scriu unele cá acestea, trebue se fia de credintia, ca imperiale resar peste nópte, cá ciupercele. —

Cá scire privata avemu o mare multumire a impartasi, cumuca gubernulu aru fi pregatitu unu proiectu pentru camera in caus'a tragerei mosieloru monastiresci inchinate suptu administratiunea tierii, lasandu unele mil. lei pentru locurile unde sunt inchinate si luandu alte milióne pentru statu. — Asteptamu seiri mai autentice despre lucrulu acesta de mare importantia, care pentru rubric'a instructiunei publice s'ar fi potutu face de multu, fara se fi avutu cineva cuventu a se opune, pentrucu instructiunea pe cea mai mare fapta filantropica, si tóte dariuirile s'au facutu spre scopu cá acesta.

„Monitorulu“ publica acumu in 13. Nov., ca M. Sa D. a intaritu si intaresce votulu adunarei din 3. Juniu a. c., cá inmormentarea lui Catargiu se se faca pe conta erariului. —

Septemen'a din urma

pentru cumpararea de forti de a le

LOTERIEI MARI A SIPTEA

pentru scopuri filantropice si folositoare tuturor, alu carei venitu curatu e destinat pentru ajutorarea nefericitiloru din diversele tieri a le imperiului,

cari au patimitu daune prin inundarea din acestu anu a Dunarei, Elbei, Vistulei,

si a afluvielorulu.

Casciga **4534** nimeritori la olalta

300,000 de fl.

de valut'a austriaca si anume:

1 nimeritoriu à 80,000 fl.	2 nimeritori à 5000 fl.
1 „ à 30,000 „	3 „ à 4000 „
1 „ à 20,000 „	4 „ à 3000 „
1 „ à 10,000 „	5 „ à 2000 „
16 nimeritori à 1000 fl.	200 nimeritori à 50 fl.
50 „ à 500 „	2000 casciguri à 10 „
100 „ à 200 „	2000 de serie à 5 „
150 „ à 100 „	

Sortirea se va tiené nerevocaveru

in 20. D E C E M B R E 1862.

Pretiuulu unui sortiu e

3 fiorini valuta austriaca.

Aceast'a nu e loteria privata, ci loteria de statu. — E numai unu feliu de sorti fara distingere de clase. — Numai unu pretiu de sorti. — Fiacare sortiu jóca in o singura tragere pe tóte cascigurile. — Fiacare numeru de sortiu alu unei serie trase póte face si unu nimeritoriu mare pe lenga cascigulu de serie. — Indata dupa sortire se va dá consemnatiunea casciguriloru. — Patruspredice díle dupa sortire se voru respunde cascigurile la cass'a loteriei in Vien'a (Salzgries Nr. 184) pe lenga infatiosiarea sortiului originalu provezutu pe dosu cu marc'a legale de timbru. Tóte cascigurile cari nu se voru radica in terminu de 6 luni dupa sortire, adica pana in 20. Junie 1863, fia caus'a oricare va fi, voru deveni dupa § 11 alu programului de jocu, spre folosulu institului filantropieu pentru care se intreprinde aceasta loteria.

Mai cu deamenuntulu se póte vedé din programulu de jocu, care se póte capatá la tóte organele de vindere si se va dá lenga fiacare sortiu ce se va cumpará.

Despartimentulu loteriei de statu pentru scopuri filantropice si folositoare tuturor.

C. r. directoratu de venitu de loteria in Vien'a.

Publicatiune de Concursu.

Pentru premiulu literariu de 100 fl. v. a. alu Asociatiunei transilvane pentru inaintarea literaturii scl.

Intru intielesulu art. XIV, p. 3 din siedinti'a III a adunarei generale din a. c. subscrisulu comitetu publica prin acésta concursu la premiulu de 100 fl. v. a. pentru unu individu romanu, carele in cursulu anului va invetiá mai bine art'a stenografica si va dá chiaru in viitori'a adunare generale probe despre a sa capacitate si istetime.

Competentii pentru acestu premiu voru avé a se insinua la presidiulu Asociatiunei pana la San. Petru a. v. prin o petitiune, n. carea voru aratá prin atestate, cá au invetiatu acést'a arta, cá vreau se se supuna mai susu aratatei probe, cá sunt romani, si cá au portare buna atatu morala catu si politica.

Sibiu, 4. Sept. 1862.

Comitetulu Asociatiunei pentru inaintarra literaturii si cultarei poporului romann.

1—3

Cursurile la bursa in 9. Decemvre 1862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 69 cr. v. a.
Augsburg	—	—	117 „ 50 „
London	—	—	118 „ 90 „
Imprumutulu nationalu	—	—	81 „ 95 „
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	72 „ 35 „
Actiile bancului	—	—	807 „ — „
„ creditului	—	—	222 „ 50 „